HET GOUDEN ROZENKRUIS

Een innerlijke weg voor deze tijd

HET GOUDEN ROZENKRUIS IN DE 21STE EEUW

HET GOUDEN
ROZENKRUIS

Een innerlijke weg voor deze tijd

HET GOUDEN ROZENKRUIS IN DE 21STE EEUW

Colofon

Boekontwikkeling
Lectorium Rosicrucianum

Boekverzorging
Ton Sampiemon

Letter

Papier
90 grams Biotop

ISBN 9789067325073
© 2024 Rozenkruis pers
Haarlem

Rozenkruis pers
Bakenessergracht 1-5
2011 JS Haarlem
023 532 38 52
info@rozenkruispers.com
www.rozenkruispers.com

Inleiding

Er is een innerlijke ontwikkeling voor ieder mens weggelegd. Er is een innerlijke bron, waaruit ieder mens kan putten. Wat we in dit boekje – geschreven vanuit de optiek van het Gouden Rozenkruis – aan je voorleggen, is waar je de inspiratie kunt vinden om deze weg van zielegroei en geestelijke ontwikkeling ook daadwerkelijk te gaan. Je kunt er zelf aan meewerken om de innerlijke bron te laten stromen. Bijvoorbeeld door je te laven aan de ervaringen van vele anderen die deze innerlijke bron ontdekt hebben en daar in woord en geschrift, maar vooral ook in daad uiting aan hebben gegeven. Wat zijn de hinderpalen voor het gaan van deze innerlijke weg, en wat de mogelijkheden? De grondslag van het Gouden Rozenkruis is die van het gnostiek-hermetische gedachtegoed van vroeger en nu. In het eerste hoofdstuk, waarvan de titel luidt: 'Omkering naar de metgezel in je', wordt aangegeven dat we op dit moment in een 'perfecte storm' terechtgekomen zijn, een die ons op onze maatschappelijke en individuele fundamenten doet schudden, maar ons tegelijkertijd bepaalt bij een uitweg voor degenen die de metgezel in zichzelf ontdekken. De metgezel die ook liefde wordt genoemd.
In het tweede hoofdstuk 'De zeggingskracht van symbolen' spreken we over het symbool van het Gouden Rozenkruis: de cirkel met de punt in het midden en de driehoek. Het vierkant komt in een volgend hoofdstuk ter sprake. In al hun eenvoud drukken deze symbolen het volgende uit: de oorsprong van het leven, de lichtvonk in een mens en het pad terug naar de oorsprong.

In het derde hoofdstuk, met als titel 'Werken met het licht op het vierkant van bouw', staat de vraag centraal: hoe gaan we die innerlijke weg verder vervolgen? Wat staat ons nu te doen? Wat betekent het om de kennis en inzichten die we tot nu toe hebben besproken in de praktijk te brengen in ons leven? Dit doen we door ons te richten op het 'vierkant van bouw' met zijn vier te verwezenlijken kernwaarden: groepseenheid, eenpuntige gerichtheid, strijdloosheid en harmonie.

Omdat de School van het Gouden Rozenkruis in 2024 honderd jaar bestaat, staan we in hoofdstuk vier, getiteld ‘Honderd jaar School van het Gouden Rozenkruis’, stil bij de tijd van het ontstaan, bij een aantal belangrijke ontwikkelingen die gekleurd zijn door de tijd waarin ze plaatsvonden, en hoe de rozenkruisers zich nu manifesteren. Het belangrijkste daarbij is aan te sluiten bij de impuls die uitgaat van het Licht. Deze heeft als de boodschap: ‘kom terug’. Kom terug naar de wereld van de eeuwigheid, naar de wereld van de eeuwige wording.

In het afsluitende vijfde hoofdstuk: ‘Wat is de essentie van een geestesschool?’ komen we tot de hoofdzaak. Ons doel, hier in ons aardse bestaan, is bewustwording van onszelf en van de Ander, en het zoeken naar verbinding met de Ander, met het Andere. Dat begint bij het individu, het werkt met en door de groep van zoekers, maar in uiteindelijke zin gaat het om de verheffing, de vergeestelijking van de hele mensheid.

Hoofdstuk 1

Omkering naar de metgezel in je

We vallen maar meteen met de deur in huis: de situatie in de wereld ziet er onheilspellend uit. Er gebeurt heel veel tegelijkertijd en al deze gebeurtenissen en ontwikkelingen grijpen ook nog eens op elkaar in. Geen enkel land of vereniging van landen lijkt in staat om de huidige wereldsituatie in positieve richting om te wentelen.

Een perfecte storm

De situatie waarin we momenteel verkeren wordt wel aangeduid als een ‘perfecte storm’: een zeldzame combinatie van omstandigheden en gebeurtenissen die elkaar aanjagen en in hun onderlinge wisselwerking ongekende gevolgen hebben. Klimaatverandering, tal van oorlogen, migratie, spanningen tussen grootmachten, schaarste van levensvoorwaarden als een dak boven je hoofd, schoon water en gezondheidszorg, ontwikkelingen op het terrein van kunstmatige intelligentie, en zo kunnen we nog wel even doorgaan. Stuk voor stuk ongekend ingewikkelde kwesties, maar door hun onderlinge wisselwerking nog vele malen uitdagender en complexer.

Rozenkruisers zijn zich er door alle eeuwen heen van bewust geweest dat als je de wereld wilt veranderen, je eerst zelf moet veranderen. Niet een beetje bijschaven hier en daar, nee fundamenteel en onomkeerbaar. Wanneer je de wereld wilt veranderen, moet je eerst zelf veranderen. Dat klinkt best bekend toch? Einstein bijvoorbeeld zei eens: je kunt een probleem niet met hetzelfde denken oplossen als waarmee je het hebt veroorzaakt. Welk denken heeft onze huidige problemen dan veroorzaakt?

Een ultrakorte versie van dit antwoord is: het materialistische vooruitgangsdenken dat onvoldoende gelijke tred hield met liefdevolle wijsheid. Dit moderne denken kreeg vleugels vanaf de zeventiende eeuw, de eeuw waarin ook de klassieke rozenkruisers van zich lieten horen. In diezelfde eeuw waarin dit moderne denken wortel schoot, was het Jan Amos Comenius die naar de Royal

Society in Londen reisde om de daar verzamelde wetenschappers te waarschuwen: zorg ervoor dat jullie denken geïnspireerd blijft door het grote, heilige licht en dat jullie wetenschappelijke werk altijd ten dienste staat van de allerhoogste bestemming van mens en wereld.

Noch de klassieke rozenkruisers, noch Comenius vonden veel medestanders voor hun visie. Gaandeweg de eeuwen werd de band tussen het grote, heilige licht en het kleine licht van de verstandsmens losser. De mens ging meer en meer zijn eigen gang en stelde daarbij zijn kleine verstandslicht centraal; hij schiep een wereld waarin steeds minder plaats was voor het bovennatuurlijke. Hij, de mens, werd heer en meester over de wereld en trachtte met behulp van de moderne wetenschap en daaruit voortvloeiende technologie de natuurlijke orde naar zijn eigen wensen en behoeften te plooien. Groei en vooruitgang werden synoniem aan rijkdom, eer en macht.

In gedachten vormde hij een hiërarchie, met zichzelf bovenaan de piramide. Daarmee kwam er een scherp onderscheid tussen het menselijke en het niet-menselijke, of tussen de mens enerzijds en de natuur anderzijds. Het planten- en dierenrijk werd tegenover het rijk van de mens geplaatst.

Van ons voetstuk gevallen

Het moderne vooruitgangsdenken waarmee de mens zichzelf op een voetstuk plaatste, heeft in de loop der eeuwen zeker goede ontwikkelingen voortgebracht: minder kindersterfte, een langere levensduur, grotere welvaart, meer gelijkheid tussen mensen en meer individuele vrijheid.

Maar naast dat goede, heeft dit denken ons in de afgelopen eeuw ook flink in de problemen gebracht. De richtingen, methoden en ingrepen die we in de afgelopen vier eeuwen bedachten en in praktijk brachten, blijken onvermoede en dramatische gevolgen te hebben, zoals de actuele 'perfecte storm' ons aantoont. Vrijwel alle denkbeelden en opvattingen die we eeuwenlang hebben gekoesterd en ontwikkeld over onszelf en onze intelligentie, over de natuur en de plek van niet-menselijke wezens, over de wereldorde en hoe die geregeerd moet worden, over religie en wetenschap verliezen zo langzaamaan zeggingskracht en geldigheid. En daarmee komt het vooruitgangsdenken op losse schroeven te staan.

In plaats van als regisseur vinden we onszelf meer en meer terug als speelbal van machten en krachten die we zelf hebben ontketend. Getuigt het niet van wijsheid om te erkennen dat we lang niet zulke uitzonderlijke, intelligente en machtige wezens zijn als we dachten? Laten we gewoon toegeven: we zijn van ons voetstuk gevallen.

Maar, hoe moet het nu dan verder met ons en met de wereld? Hoe ervaar jij deze stormachtige omstandigheden? Voel je je heen en weer geslingerd door de ontwikkelingen? Distantieer je je ervan? Zoek je naar bescherming, een manier om overeind te blijven? Welke manier zoek je om je te verhouden tot deze tijd? Vraag je je wellicht af: welke opdracht heb ik hier en nu te vervullen?

Laatst was er bij een tentoonstelling een vrolijke zin van een vrouwelijke kunstenaar te lezen: 'Dit probleem brengt vele oplossingen voort.' En inderdaad: het hoopvolle van onze tegenwoordige tijd is dat steeds meer mensen beseffen dat we met ons vooruitgangsdenken en daarop gebaseerd handelen op een dood spoor terecht zijn gekomen. Laten we eens op verkenning uitgaan: in welke richting wordt, door hedendaagse denkers, voor alternatieven gekeken?

Verdwaald in een labyrint

Filosoof René ten Bos vergelijkt onze huidige situatie met die van een labyrint. Als je in een labyrint bent verdwaald, heeft het geen zin een bepaalde richting te kiezen en die dan maar te volgen. De kans is namelijk erg groot dat je zodoende nog verder verdwaalt. Het beste wat je in die situatie kunt doen, aldus Ten Bos, is gaan zitten. Om je heen kijken. Gedachten binnenlaten. Je gevoelens verkennen. Reflecteren. Afstand nemen. De beweging van de zon volgen. Heel misschien komt er dan een vruchtbare ingeving. Maar vooral: misschien ontdek je zo jezelf.

Dus: die mens die in een perfecte storm zijn houvast is kwijtgeraakt en op een vreemde, onheilspellende plaats is beland – als hij een beetje wijs is, blijft hij daar, op die plek, een poosje rustig zitten. Om zich heen kijkend, luisterend naar zichzelf en zijn omgeving, voelend en ervarend hoe het daar is, zo midden tussen de brokstukken en niet wetend hoe het verder moet. Misschien komt hij bij zichzelf uit en vindt hij daar iets wat hem verder brengt. Dat is trouwens nog helemaal niet zo eenvoudig.

We leven in een tijdperk van het individu, van het eenzame, afgescheiden 'ik'. Niet voor niets is het vraagstuk van identiteit, van 'wie ben ik eigenlijk?' zeer actueel en alom aanwezig. Dat 'ik' van ons is grillig en heeft heel wat gezichten. Sommigen komen zelfs tot de conclusie dat zoiets als een vaste, eigen identiteit helemaal niet bestaat. Er wordt volop gezocht naar nieuwe identiteiten die meer recht doen aan wat men denkt en voelt te zijn. Identiteitskenmerken als 'vrouwelijk' of 'mannelijk', die we tot voor kort vooral als 'vaststaand' beschouwden, worden bevraagd. Oude grenzen worden opengebroken; er wordt een wijder perspectief gezocht en een levensgevoel dat meer tegemoetkomt aan dat diepe, altijd knagende verlangen naar 'wij', naar heelheid, eenheid, echtheid. Alsof we ergens weten dat 'scheiding' en de ervaring van afgescheidenheid onterecht zijn.

Eenzaamheid heeft in onze moderne, seculiere tijd een andere betekenis dan in bijvoorbeeld de tijd van een filosoof als Michel de Montaigne. Voor Montaigne in de zestiende eeuw was ware eenzaamheid een toestand van de ziel: de ziel, teruggevoerd naar zichzelf, naar haar nobele autonomie en evenwicht. Die eenzaamheid was een begerenswaardige toestand. Maar in die tijd, om met filosoof Marjan Slob te spreken, was de hemel nog niet leeg. Toen was vrijwel iedereen er nog van overtuigd dat hogere machten zijn of haar lot bepaalden en dat de ziel na de dood voort zou leven. De hedendaagse eenzaamheid is daarmee een stuk leger en wellicht droeviger en ellendiger dan die van vroeger. Je unieke leven lijkt geen hogere bedoeling te hebben, noch onderdeel uit te maken van een groter plan. Je bent een sterfelijk, eindig wezen, dat geheel op zichzelf is aangewezen. Hoe geef je zo'n leven betekenis en zin?

Net als het onophoudelijke zoeken naar identiteit, is ook eenzaamheid een typisch vraagstuk van de mens. We zijn dolende zielen die hun eenzaamheid en gebrek aan zingeving regelmatig als een zware last ondergaan. Helpt het om in deze toestand van zelf-gerichtheid, *uit te zoomen*? Een groter of ander perspectief in te nemen? Met enige onthechtheid van en afstand tot het kleine en individuele?

Het grotere geheel

De hemel boven ons hoofd, met zijn sterrenpracht, koude temperatuur en ijzeren ritme van dag en nacht, is voor veel mensen een ontzagwekkende ruimte, waar je alleen maar stamelend naar kunt kijken. Voor kosmologen en natuurkundigen zoals Thomas Hertog is het een opwindend onderzoeksterrein. De eigen logica en wetten die in de kosmische ruimte heersen zijn duizelingwekkend. Hoe is het trouwens mogelijk dat in die ongenaakbare ruimte een planeet zweeft waarop leven mogelijk is? Wat heeft eigenlijk de oerknal veroorzaakt? Ons getrainde verstand heeft moeite om de mogelijke antwoorden te bevatten. Er wordt wel gezegd dat we nog geen 5% van wat er in de ruimte plaatsvindt, doorgronden. De resterende 95% is 'donkere materie'.

Dichter bij huis, maar minstens zo bijzonder wordt het wanneer we naar biologen luisteren. Er verschijnen de afgelopen jaren tal van boeken over de samenhang in de natuur, de intelligentie van planten en dieren, over het *wood wide web* en over de menselijke evolutie in relatie tot de niet-menselijke. Wat onderzoekers als Lynn Margulis en Merlin Sheldrake ons laten zien, is dat we van top tot teen verweven zijn met de ons omringende natuur. We hebben in ons lichaam meer microben dan eigen cellen. Als we ons fysieke lichaam niet zouden delen met de vele miljoenen bacteriën en schimmels, dan zouden we tot niets menselijks (zoals denken en verbeelden) in staat zijn. Plus: wij mensen zijn opgebouwd uit eenvoudige atomen, en net als al het andere leven bestaan wij uit waterstof, koolstof, stikstof,

zuurstof, fosfor, ijzer en nog wat van die stoffen. Biologie is steeds meer ecologie geworden: de bestudering van *relaties* tussen levende organismen. Ook de mens, hoe sterk hij zich ook een individu voelt, bestaat bij de gratie van relaties. Zijn ervaring van afgescheidenheid is dus inderdaad een valse voorstelling van zaken.

De vele publicaties op dit terrein zetten ons bovendien aan het denken over intelligentie. Lange tijd werd intelligentie zo gedefinieerd dat het alleen maar onder mensen te vinden was (of op z'n hoogst bij dieren die veel op mensen lijken, zoals mensapen). Zo langzamerhand groeit het inzicht dat ook de ons omringende natuur vol intelligentie zit. De intelligentie om zich aan te passen aan veranderende omstandigheden, de intelligentie om zelfs tussen verschillende soorten onderling te communiceren, samen te werken of van nut te zijn. Net als mensen blijken ook dieren en planten over geheugen te beschikken, en dragen zij ervaringen en kennis over op volgende generaties (epigenese).

Computertechnoloog en filosoof Bernardo Kastrup bekritiseert het moderne vooruitgangsdenken en het daarmee gepaard gaande materialistische wereldbeeld en tracht het op de kop te zetten. Alles is bewustzijn, zo meent Kastrup, en alles wat wij waarnemen en wat in de materie bestaat, komt daaruit voort, is een product van bewustzijn. Hij zegt: 'De fysieke wereld die we zien is niet de echte wereld, maar is slechts een afbeelding van een mentale en geestelijke werkelijkheid die erachter ligt.'
De aarde is miljarden jaren oud. Een continue evolutie ging gepaard met ingrijpende klimaatveranderingen, massale uitstervingen en perioden van grote duisternis. Eén soort wist zich vanaf zo'n 200.000 jaar geleden bovengemiddeld aan te passen aan veranderende omstandigheden en wat meer is: die soort bleek bovendien in staat om de natuur in een relatief luttel aantal eeuwen naar zijn hand te zetten en zijn stempel te drukken op alles wat leeft en beweegt. Reden waarom sommige wetenschappers zeggen dat we nu terecht zijn gekomen in het antropoceen – het geologisch tijdperk van de mens. Is de mens een 'kroon op de schepping', zoals sommigen geloven? Of wordt dat antropocentrisch wereldbeeld – met de mens als middelpunt van al het leven – nu achterhaald door haar eigen kennisontwikkeling?

Een thuis dat niemand toebehoort
We zijn momenteel aan de ene kant erg bezig met onszelf – Wie ben ik? Wat wil ik? Hoe verhoud ik me tot anderen? – en aan de andere kant *zoomen* we steeds meer uit door ons te verplaatsen in de ons omringende natuur en de kosmische ruimte. Kan de (zelf) kennis die we hierbij opdoen ons verder brengen? Door zo in- en uit te zoomen, kan er in ons een openheid of ontvankelijkheid ontstaan voor een nieuwe impuls, een impuls vanuit 'het hemelse', vanuit het geestelijke. Ken je dat gevoel van grote verwondering? Alsof je opnieuw kijkt met de ogen van een kind?

Verwondering maakt je stil. *'In awe'* noemen de Engelsen het. In dat gevoel van verwondering kun je je ineens bewust worden verbonden te zijn. Verbonden met al het leven om je heen, met de gehele werkelijkheid. En wellicht zelfs met een werkelijkheid achter de zintuigelijk waarneembare wereld, het Al. Heb je dat weleens ervaren? In die momenten groeit er een aanvoelen dat we een 'thuis' hebben 'dat niemand toebehoort'. Een 'thuis' dat zich niet op een gefixeerde plaats bevindt en dat je niet hoeft te veroveren, omdat het 'geestelijk' is, het 'denkend hart' van alles en iedereen.
Een vermoeden echter is nog niet hetzelfde als 'vaste grond' of 'van binnenuit weten'. Daar is nog een aanvullend proces voor nodig. Een proces dat bij grote mystici, vrije denkers en visionaire kunstenaars door de eeuwen heen, bekend was en is. Een proces dat in alle belangrijke spirituele geschriften beschreven staat.

Omkeren naar de metgezel, naar de liefde
Je zou dit proces een revolutionair proces kunnen noemen, omdat het een fundamentele omkering betekent. Een totale omkering van onze gerichtheid. In plaats van gerichtheid op ons eigen wel en wee, op het beheersen van de wereld, wordt zij een gerichtheid op het leven zelf. Het leven dat als een eeuwige, geestelijke kracht alles adem geeft, bezielt en naar een hoger niveau van bewust zijn wil stuwen. In die onvoorstelbare ontwikkeling moeten we ook de mens

zien. Maar in plaats dat hij zich in die ontwikkeling voegde, ging hij zijn eigen weg. Daar was hij – en dat is in feite al een onvoorstelbaar gebeuren in zichzelf – toe in staat.

Je zou dat leven dat alles bezielt en tot hoger niveau van bewustzijn wil stuwen, ook 'liefde' kunnen noemen. Gerichtheid op dat leven, is dan gerichtheid op liefde. De bron van die liefde kunnen we namen geven: God, Brahma, Allah, de Ene, het onnoembare. Die liefde ligt in haar ware aard en volheid in ieder mens te sluimeren. Wat we ervan kennen is slechts ten dele en per definitie voorwaardelijk. Onze liefde geldt niet alles en iedereen, altijd en overal. We leven als het ware gesluierd en zien de volheid van de goddelijke liefde niet.

Bij iedere hartenklop gaat er een roep naar ons uit om de sluier van ons gelaat te nemen en de liefde als onze lichtende metgezel te zien en te begroeten. In potentie is deze metgezel een vurig stralend wezen. Een machtige en alles en iedereen omvattende kracht. Als we in die kracht of dat wezen willen ondergaan, als we in haar innige gezelschap onvermoeibaar, elke dag van ons verdere leven kijken en zien, luisteren en horen, tasten en vinden, vergeven en verzoenen, verbinden en loslaten, en *zijn*; dan is dat het 'thuis dat niemand toebehoort' en van een 'vermoeden' of 'aanvoelen' is het onze zijnstoestand geworden.

Maar zoals gezegd: dat is een proces. Een proces van lange adem en volhouden. Er is weinig heiligs of heldhaftigs aan, maar gewoon hier en nu op de vierkante meter waarop je je bevindt je telkens weer 'omkeren' naar die 'metgezel', dat liefdeswezen of die lichtzuil in jezelf, in de ander, in het andere. Je hebt er een zekere mate van onthechtheid voor nodig, een losheid ten opzichte van jezelf en ten opzichte van je verlangens naar 'macht, geld en eer'. Een losheid ten opzichte van je gerichtheid op je eigen veiligheid, welvaart en welzijn.

Deze waarheid is niets nieuws. Zij is altijd al als een geestelijke idee, als stuwende kracht, als een bestemming met de mensheid meegereisd. Ook in het rozenkruisers gedachtegoed is zij te vinden.

De essentie van dit alles ligt in een drievoudige rozenkruisspreuk besloten, een 'lijfspreuk' zou je kunnen zeggen. In deze spreuk zit alles wat we moeten weten:

Door de geest van God ontstoken
In Christus gestorven
Door het vuur van de heilige geest opnieuw geboren.

Hoewel de woorden ons ouderwets en wel erg Bijbels en christelijk kunnen voorkomen, is de achterliggende betekenis universeel en actueel. De geest van God is de geest van liefde en wijsheid, de bron waaruit alles voortkomt en weer naar terug zal keren. 'In Christus gestorven' is het al genoemde proces van omkering en onthechting. Om ten derde in een fundamentele transformatie of alchemische omzetting een nieuwe mens, een mens van het grote licht, geboren te doen worden. Een mens die zich één weet met het onbegrensde, eeuwige leven 'op, onder en boven de aarde' en die zijn of haar krachten inzet ten dienste van de gehele schepping.

Ieder mens kan alleen zelf bepalen hoe zij of hij dagelijks naar deze drievoudige spreuk leeft. Maar het is een grote hulp als mensen, met dezelfde aspiratie geladen en vanuit een gedeeld verlangen, samenkomen en hun hoofden en harten in eenheid richten en afstemmen op het lichtveld vol van liefde en leven.

Hoofdstuk 2

Symbolen en hun zeggingskracht

In dit hoofdstuk willen we een aantal symbolen toelichten die voor ons, rozenkruisers, belangrijk zijn omdat ze heel beknopt alles uitbeelden waar we voor staan en wat we beogen. Symbolen verbinden je met dat wat voorbij de woorden, voorbij het verstand, gelegen is. Ze hebben een zeggingskracht die je diepste zelf aanspreekt en de betekenis ervan ontvouwt zich aan je, stap voor stap, beetje bij beetje.

Het symbool van het Gouden Rozenkruis

HET GOUDEN ROZENKRUIS

Het symbool van het Gouden Rozenkruis bestaat uit een cirkel, een punt in het midden, een gelijkzijdige driehoek en een vierkant: het zijn volmaakte mathematische vormen. In alle eenvoud drukt het symbool het volgende uit: de oorsprong van het leven, de lichtvonk in een mens en het pad terug naar de oorsprong.

Een cirkel waarvan het middelpunt overal is en de omtrek nergens
De omschrijving van een cirkel met een middelpunt dat overal is en een omtrek die nergens is, klinkt poëtisch, je kan er net niet bij met je verstand. Dat is wat poëzie vermag: direct je verbeelding aanspreken. Het middelpunt is overal en de omtrek nergens; het is overal, alomtegenwoordig. Een cirkel heeft bovendien geen begin en geen einde, is oneindig, eeuwig.

Als je tegen de zon inkijkt zie je, als je te lang kijkt, niets dan een intens licht dat je zicht wegneemt. Toch is het dezelfde zon die al het biologische leven op aarde mogelijk maakt. Misschien kun je het vergelijken met God (de Ene, de onnoembare), die je niet werkelijk kunt zien, maar die wel al het geestelijke leven mogelijk maakt. We

spreken over het goddelijke daarom ook wel als over het Licht. Wij leven in het Licht, we leven door het Licht, maar beseffen we dat wel? Zijn we niet soms zoals vissen die vragen waar het water is, zonder door te hebben dat ze erin zwemmen? Hoe komt het dat we er zo weinig van doordrongen zijn dat we in het Licht leven?

Dat komt misschien doordat je er meestal niet op gericht bent. Je bent niet altijd bezig met het idee dat een mens in diepste wezen goddelijk is. Want er is genoeg in het dagelijkse leven dat je aandacht vraagt, dat je bezighoudt. Maar toch, er is iets wat je verontrust. Een knagend gevoel van 'er klopt iets niet', ook al weet je niet precies wát er niet klopt.

Als je op een moment in je leven gaat beseffen dat er meer is tussen hemel en aarde, en als je daar vervolgens naar op zoek gaat, dan zijn er twee dingen die in je gaan spreken. We noemen die als rozenkruisers 'heilsverlangen' en 'preherinnering'. Het heilsverlangen is een diep verlangen naar eenwording met het Licht. De preherinnering is een innerlijk weten dat het Licht er is, een herkennen van binnenuit. Het heilsverlangen en de preherinnering stimuleren je je innerlijke weg te gaan.

In ieder mens is er een brandpunt van Licht

En zie het nog eens voor je: de cirkel met de punt in het midden. Die cirkel waarvan het middelpunt overal is. Zowel cirkel als middelpunt staan symbool voor het Licht, dat overal en altijd aanwezig is. Dat (middel)punt is volledig één met de cirkel, met het eeuwige. En dat eeuwige ligt als een lichtvonk in ieder mens besloten! Als je een vergrootglas houdt tussen de zon en een voorwerp, komen de lichtstralen samen in een punt en ontstaat er een brandpunt. In overdrachtelijke zin kun je de punt in het midden van de cirkel vergelijken met een brandpunt. In elk mens is er een brandpunt van Licht, in ieder mens rust een lichtvonk als een beloftevolle potentie, een vonk van het allerhoogste geestelijke principe. Dat middelpunt zijn we niet zelf, het is niet ons 'ik', maar dat middelpunt is 'de metgezel in je', de liefde waar we eerder over spraken. Rozenkruisers geven dit midden verschillende namen naast de lichtvonk, bijvoorbeeld ook de roos van het hart of het hartatoom. Als je dit 'andere midden' in jezelf ontdekt, wordt het helder wat Mikhail Naimy schrijft in 'Het boek van Mirdad':

God is de as van het wiel van de tijd. Hoewel alles rondom hem wentelt in tijd en in ruimte, is hij altijd tijdloos, ruimteloos en in rust. Ofschoon alles uitgaat van zijn woord, is zijn woord tijdloos en ruimteloos als hij. In de as is alles vrede. Op de velg is alles in hevige beroering. Waar zou je liever willen zijn?

Zoeken naar waarheid en waarachtigheid

Ieder mens vraagt zich wel eens af of er leven is na de dood, niet meteen voor het eigen zelf, maar dan toch voor de ziel en of die ziel dan eeuwig is. Hoewel je dat misschien een aantrekkelijke gedachte vindt, zijn we er wat onzeker over. Hoe herken je een ziel, kun je die ervaren? Hoe kun je weten of die eeuwig is? Deze vragen zetten je aan het denken; ze zetten je op een ander spoor.

We verlangen naar een vorm van oprechtheid, van echt zijn, van authenticiteit. Wij zoeken – aangezet door dit verlangen – antwoorden op levensvragen, zoals wat de zin van het leven is. Waarschijnlijk herken je dit zoeken, maar de vraag is: hoe vaak sta je erbij stil? En als het lukt er stil bij te staan, merk je dat het niet gemakkelijk is om een consistente gedachtelijn te volgen. Het ontglipt je soms, verdwijnt weer voor je er goed en wel aan begonnen bent.

Laten we om meer inzicht te krijgen, putten uit gnostieke bronnen. Gnosis is een Grieks woord voor kennis uit de eerste hand, of kennis van het hart. Laten we dan ons hart spreken en kijken of we iets herkennen van het volgende en onderzoeken of het helpend is.

De gelijkzijdige driehoek

In de afbeelding hieronder zie je een driehoek met een gouden punt in het midden. De punt is het symbool van de lichtvonk, de metgezel in je, die ontwaken kan en tot bewustzijn kan komen. Op welk moment of onder welke omstandigheden dit zal gebeuren, valt niet

op voorhand te zeggen, want dat proces is, hoewel in wezen gelijk, toch voor iedereen gradueel anders.

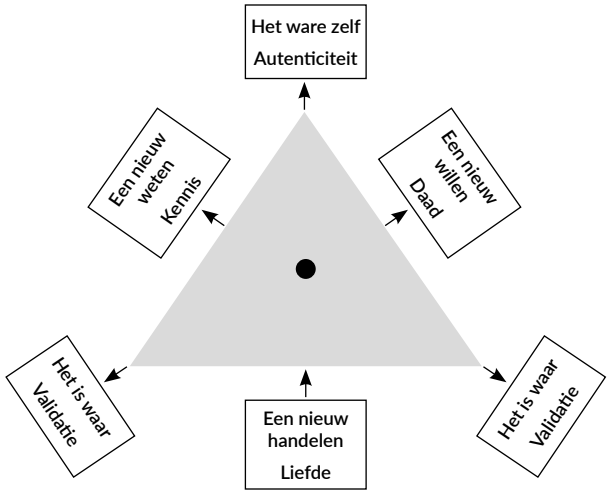

Wat drukken de waarden van de gelijkzijdige driehoek uit? Het zijn sluimerende vermogens in een mens die in een proces gerealiseerd kunnen worden. In het vorige hoofdstuk spraken we over een proces van fundamentele omkering. Een totale omkering van onze gerichtheid, weg van het zelf en al haar besognes naar het werkelijke leven zelf, om zo tot een hoger bewustzijn te komen. Laten we eerst de zijden (wat abstract misschien) als volgt benoemen: liefde, kennis en daad, of eenvoudiger: een nieuw handelen, voortkomend uit een nieuw denken en willen. Bij een gelijkzijdige driehoek, waarvan dus alle kanten even lang zijn, werken de eigenschappen of vermogens van liefde, kennis en daad in volledige harmonie en eenheid samen. Dan zijn de eerst nog sluimerende vermogens tot volle wasdom gekomen. Harmonie en eenheid kenmerken het eeuwige. Bij onszelf als 'ikken' werken deze eigenschappen niet harmonieus samen en ze zijn uit evenwicht. Bij de ene mens spreekt het hart meer, bij een ander het hoofd en een derde doet liever iets. De zijden zijn dus korter of langer in verhouding tot elkaar en de driehoek staat scheef en is uit balans.

Wat is dan nodig om weer een evenwichtige en harmonische driehoek te krijgen? We spraken eerder over het verlangen naar een

thuis dat niemand toebehoort, over een omkering naar de metgezel, de liefde. Alleen in die fundamentele omkering is werkelijk nieuw handelen, denken en willen mogelijk.

Uit liefde ben je geboren

In de Bijbel wordt de ware liefde 'de eerste Liefde' (Openbaring 2:4-5) genoemd. Deze eerste liefde resoneert met de lichtvonk. We herkennen spontaan van binnenuit dat deze liefde echt is. Naast deze eerste liefde bestaat er ook een andere, afgeleide vorm van liefde, die je verdunde liefde kunt noemen. We zijn allemaal uit liefde geboren, we groeien in liefde op, hoe onvolkomen soms ook. Liefde is wat ons verbindt, al is ze meestal selectief en voorwaardelijk. Laten we deze verdunde liefde echter niet bagatelliseren, laten we haar eerder beschouwen als een voorproefje van wat werkelijk mogelijk is.

Het fundament van de driehoek wordt gevormd door de eerste liefde, zij is de basis van alles wat bestaat. Op deze basis kunnen we verder gaan.

Een nieuw weten, willen en handelen

Wat zijn nu de gevolgen als we tot nieuw weten, willen en handelen komen? Als een nieuw weten wakker in ons wordt, een kennis uit de eerste hand, dan kunnen we in de verbinding (in het hoekpunt) tussen dat nieuwe weten en het nieuwe handelen waarheid ervaren en ondergaan we de sensatie van: 'het is waar!'. We zien alles in een nieuw helder licht, we spreken ook wel van verlicht zijn. Deze ervaring kan zo mooi zijn dat we het willen vasthouden. Maar zodra wij dit willen, vervallen wij weer in een gerichtheid op eigen zelf en zullen we merken dat de verbinding met de lichtvonk zwakker wordt. Als vervolgens een nieuw willen zich in ons openbaart, als een nieuwe motivatie, een drang om het juiste te willen doen, dan zijn weten, handelen en willen in harmonie met elkaar. We willen trouw zijn aan hetgeen wij hebben gevonden, we willen gehoor geven aan de roep van de liefde, aan alles wat wij vanuit deze innerlijke bron mogen ervaren. Aan de basis van de driehoek staat een nieuw handelen (liefde) want wij willen ook handelen in harmonie met de

herboren lichtbinding. In de verbinding (in het hoekpunt) tussen het nieuwe willen en het nieuwe handelen ontstaat de zelfovergave aan de lichtvonk. Niet wij zelf staan meer centraal in onze gerichtheid, maar het andere in ons, het eeuwige in het hart.

Ware authenticiteit is de top van de driehoek
Authenticiteit staat aan de bovenkant van de driehoek. In de verbinding (in het hoekpunt) tussen het nieuwe weten en het nieuwe willen ervaren we een nieuw zelf, ons ware zelf. Dit ware zelf is het meest wezenlijke dat er bestaat. De lichtvonk – de punt in het midden – ontwikkelt zich tot de ware, oorspronkelijke mens: tot ons authentieke zelf. Een nieuwe identiteit, die meer echt voelt dan ons 'ik'. We zijn 'onszelf' – ons ware zelf – geworden.

Aan de basis staat de liefde en aan de top de ware, oorspronkelijke mens, ons ware zelf. Liefde zoekt overal, door de diepste dalen heen, mensenharten die openstaan voor de weg naar ware authenticiteit. Die authenticiteit is het hoogste dat een mens bereiken kan.

Misschien voel je al lang het verlangen om dit pad te gaan, om de verbinding met het eeuwige, het Licht te herstellen. Om met de omkering naar de metgezel, de eerste liefde, een begin te maken. Doe dat dan, richt je daarop en je zult het ondervinden.

God, Christus en heilige geest – woord, licht en leven
In het vorige hoofdstuk werd de volgende spreuk toegelicht:
Door de geest van God ontstoken, in Christus gestorven, door het vuur van de heilige geest opnieuw geboren. We willen nu de samenhang belichten tussen deze spreuk en een volgende tekst uit de Bijbel, namelijk uit de proloog van het Johannesevangelie. Daarbij moet opgemerkt worden dat de Bijbel in alle tempels van het Rozenkruis op deze bladzijde opengeslagen ligt. Het gaat om de verzen 1 t/m 4:

In den beginne was het woord en het woord was bij God en het woord was God.
Dit was in den beginne bij God.
Alle dingen zijn door het woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is.
In het woord was leven en het leven was het licht van de mensen.

Kort samengevat kun je zeggen dat de begrippen God, Christus en heilige geest overeenkomen met de begrippen woord, licht en leven. Als je het begrip woord vertaalt als de goddelijke idee, dan wil deze goddelijke idee verlangd, begrepen en gerealiseerd worden. Kortom: liefde, kennis en daad.

Hoofstuk 3

Werken met het licht op het vierkant van bouw

Wat heeft je hier gebracht?
Hoe vaak sta je op een punt in je leven even stil, kijk je om je heen en vraag je je af: wat heeft mij hier gebracht? Wat is het dat ik zoek in mijn leven en hoe bepaalt dat zoeken mijn weg? Wat drijft mij voort en waar naartoe eigenlijk?

Vaak zijn dit momenten van rust, van een zekere innerlijke stilte. O ja, zeker, met al die vragen wordt zo'n moment ook snel weer verstoord door een gevoel van onrust. Het is juist in die momenten dat de grote levensvragen naar boven lijken te borrelen. Wat betekent het dat ik hier nu ben? Wat geeft mijn leven *zin*, wat geeft mijn leven betekenis? Immers, als het leven zonder betekenis zou zijn, zouden we dan überhaupt zoeken? Wat zou ons dan bewegen?

In die bewogenheid ligt een interessante paradox. We worden constant bewogen met als doel om te onderzoeken, te ervaren om uiteindelijk – in de hoogste betekenis van het woord – 'te ontwaken'. Ontwaken in de zin van het verkrijgen van inzicht dat ons huidige bewustzijn beperkt is, terwijl we tegelijkertijd voelen – ja, van binnenuit wéten – dat het mogelijk is om het bewustzijn te ontwikkelen tot uiteindelijk een alomvattend bewustzijn, een eenheidsbewustzijn. Als we terugkijken op ons leven, dan zien we dat we constant bewogen worden. Juist diezelfde bewogenheid die zo kenmerkend is voor ons leven belemmert ook dat ontwaken, door de vluchtigheid van ervaringen en afleidingen in alle vormen en maten.

Daarom zijn die momenten van rust en stilstaan zo belangrijk. Een moment van innerlijke verstilling. Een moment waarin we de moed hebben om stil te staan bij de grote vragen van het leven. Zodat we in die stilte aangeraakt kunnen worden.

Ontstoken worden

In het eerste hoofdstuk werd deze aanraking al even benoemd: *Door de geest van God ontstoken*. Hoe kan het godsbeeld achter deze zin begrepen worden? Hoe is het mogelijk dat een mens wordt aangeraakt of 'ontstoken'? Heb jij zelf een idee, een 'beeld' van God? Hoe heeft dit idee zich ontwikkeld gedurende jouw leven?

De taoïsten beschrijven hun godsbeeld (de idee van Tao) als volgt: *Tao dat gezegd kan worden, is niet het eeuwige Tao. De naam die genoemd kan worden, is niet de eeuwige naam.*

We bespreken hier dus iets wat we niet kunnen bevatten; het gaat ons huidige bewustzijn te boven en daardoor schieten onze woorden altijd tekort. Alle pogingen van de mens om een godsbeeld te definiëren zijn dus niet meer dan een metafoor, een benadering.

Een mogelijke benadering is via het natuurkundige concept 'trilling'. Alles is trilling. IJs, water en waterdamp bestaan uit dezelfde moleculen, zij het in een andere trillingsfrequentie. Geluid en licht zijn trillingen. Wij zijn ons bewust dat het bereik van ons gehoor beperkt is en dat er hogere en lagere frequenties bestaan die buiten ons gehoor vallen. Voor ons zicht geldt hetzelfde. Op een bepaalde manier is ons huidige bewustzijn 'afgesteld' op een bepaald spectrum van trillingen, waardoor onze waarnemingen begrensd zijn. Trillingen drukken zich uit in een bepaalde ruimte en tijd en zo is ook onze waarneming daaraan gebonden.

God daarentegen is alomtegenwoordig en eeuwig. God *is* – buiten ruimte en tijd. Alles is uit God en alles keert terug tot deze Ene Bron.

Hoe kunnen wij dan aangeraakt worden?

In hoofdstuk twee spraken wij al over de punt in de cirkel. Aan de basis van het gedachtegoed van het Rozenkruis ligt het idee dat in het hart van iedere mens een kern ligt, een enkel (onstoffelijk) atoom, dat kan meevibreren met de hoogst mogelijke trilling die van God uitgaat. Noem het Liefde, noem het Licht, noem het geest. Deze trilling is niet van deze wereld. De reactie in het diepst van ons wezen, dit meevibreren, ervaren we als een aanraking. We kunnen het niet onder woorden brengen, het is als ontwaken. *Door de geest van God ontstoken.*

Het is gemakkelijk om er in het beweeg van alledag aan voorbij te gaan. Daarom wordt die aanraking juist ervaren in een moment van stilte en innerlijke rust. Dan is er ruimte om je te richten op deze ervaring en kun je je verbonden voelen. Deze aanraking ontsteekt in ons een verlangen. Het is een verlangen naar die verbondenheid, als een heimwee. Dit verlangen is de basis voor het geloof. Het geloof, of het innerlijk weten, dat het leven betekenis heeft. Dat we aangeraakt zijn door het goddelijke. Dat we ons bewustzijn kunnen ontwikkelen tot eenwording met de Ene Bron, God zelf.

Werken met het licht

Een kantelpunt in de ontwikkeling van de mensheid op aarde was de ontdekking van het vuur. Ontdekking van iets dat natuurlijk al vanaf het begin der tijden bestond. Toch onderscheidt de mens zich van alle andere levensvormen op aarde, doordat hij het bewustzijn of het vermogen verkreeg om met het vuur te werken. In de geschiedenis zien we de grote effecten daarvan terug op de ontwikkeling van het brein, bijvoorbeeld doordat de mens zijn voeding op het vuur ging bereiden.

We bespraken in het vorige hoofdstuk de cirkel, driehoek en punt van het symbool van de School van het Rozenkruis. De cirkel als symbool voor de eenheid, het eeuwige, God. De punt als symbool voor het eeuwigheidsprincipe in de mens, de kern waar God de mens aanraakt en 'ontsteekt'. Deze eeuwige kern bevat als een zaadje de blauwdruk voor de ontwikkeling van een nieuwe onsterfelijke zielemens, een nieuw zielebewustzijn. En we bespraken de driehoek, die ons liet zien hoe onze levensweg eruit kan zien:

Door de geest van God ontstoken,
in Christus gestorven,
door het vuur van de heilige geest opnieuw geboren.

Drie nu nog sluimerende vermogens worden op deze levensweg in de mens gerealiseerd: een nieuwe wil (liefde), een nieuwe wijsheid (kennis) en een nieuw handelen (daad).
Maar hoe gaan we die weg in ons leven? Wat staat ons nu te doen? Wat betekent het om de kennis en inzichten die we tot nu toe hebben besproken in de praktijk te brengen in ons leven? Wanneer een mens door de geest van God ontstoken is, kan deze mens leren werken met dit vuur. Op basis van deze aanraking, verbindt de mens zich als viervoudige persoonlijkheid met de driehoek – de nieuwe levensweg die zich voor hem uitstrekt. Op het moment dat hij gaat staan op dit pad, vangt een nieuwe arbeid aan.

Het vierkant van bouw
Een mens is een viervoudige persoonlijkheid. Er is niet alleen sprake van het stoflichaam dat wij zo goed kennen, maar ook van een energetisch ether- of levenslichaam (waardoor het stoflichaam kan functioneren), een astraal- of begeertelichaam (wat verlangen, voelen en willen mogelijk maakt) en het mentale lichaam (waardoor we in staat zijn tot denken). Heel zwart-wit gezien – we weten dat de scheidslijnen niet zo scherp zijn – herkennen we hierin het onderscheid tussen de vier natuurrijken: het mineralenrijk, het plantenrijk, het dierenrijk en de mensheid. Een oude wijsheid zegt daarom: 'God slaapt in de steen, ademt in de plant, droomt in het dier en ontwaakt in de mens.'

Wanneer in de viervoudige persoonlijkheid het kernbeginsel van het nieuwe bewustzijn – of de nieuwe ziel – ontwaakt en deze mens besluit het pad te gaan van bewustzijnsontwikkeling (en zich zo verbindt met de driehoek), begint als het ware de bouw van een nieuw schepsel. Er bestaat voor deze bouw geen tekening, recept of stappenplan. Wel leert de gnostiek-hermetische wijsheid ons op welk fundament deze bouw moet plaatsvinden. Het nieuwe bewustzijn kenmerkt zich door goddelijke waarden, zoals eenheid, vrijheid en liefde.

Dit bewustzijn zou zich dus onmogelijk kunnen uitdrukken in verdeeldheid, gericht op alle uiterlijke verschijningen van deze wereld, in strijd of in disharmonie. Daarom wordt het fundament voor nieuwe bewustzijnsontwikkeling gesymboliseerd door het 'vierkant van bouw' met de vier kernwaarden die wij in dit leven kunnen nastreven en realiseren:

Groepseenheid
Eenpuntige gerichtheid
Strijdloosheid
Harmonie

Groepseenheid
In de afgelopen eeuw zijn religie, spiritualiteit en filosofie steeds meer privéaangelegenheden geworden. Ondanks de ontkerkelijking zijn mensen misschien wel meer dan tevoren zoekend op allerlei manieren naar wat hun leven betekenis geeft, maar zij richten zich daarbij minder op organisaties en groepen. Misschien heeft de geïndividualiseerde mens extra moeite met het behoren tot een groep? Het functioneren in een groep confronteert de mens immers met zichzelf; een groep werkt als een spiegel.

De samenleving richt zich sterk op het individu en zijn of haar persoonlijke ontwikkeling. En misschien denk jij ook wel na alles wat je hebt gehoord: ik heb een grote levensopdracht die alleen ik kan vervullen. En dat is in zekere zin ook zo. Maar het is goed om te beseffen dat in het licht van het nieuwe bewustzijn er geen afgescheidenheid bestaat. Die als gescheiden van anderen ervaren individualiteit is een illusie: je zou kunnen zeggen dat we binnen het spectrum van ons huidige bewustzijn alleen die individualiteit kunnen waarnemen, waarbij de oorspronkelijke eenheid – hoe wij allen verbonden zijn op zieleniveau – buiten ons blikveld blijft.
In die oorspronkelijke eenheid is wel verscheidenheid, maar een die onlosmakelijk deel uitmaakt van een groter verband.

Die eenheid is een grote hulp op het pad van bewustzijnsontwikkeling. Want het zijn niet wij, de persoonlijkheidsmensjes, die deze ontwikkeling gaan. Dat 'doet' de nieuwe ziel in ons. Het is dus niet iets wat wij moeten aanleren, maar het zijn de vermogens van de nieuwe ziel die zich steeds meer in ons gaan uitdrukken. Wij zijn het

instrument, wij maken hier ruimte voor. De nieuwe ziel leeft al in eenheid.

De School van het Rozenkruis beschrijft geen pad dat uitnodigt tot het terugtrekken uit deze wereld en mediteren op de eenzame hoogte van een grote berg of in de stilte van een hutje op de hei. Het pad van bewustzijnsontwikkeling ga je juist midden in de samenleving. Dat is niet altijd eenvoudig, maar een groep van gelijkgestemde zoekers die hetzelfde verlangen kent, is daarbij een grote steun. In deze groepseenheid herkent de ene ziel de andere, de soms grote persoonlijke verschillen overstijgend.

Eenpuntige gerichtheid

Dat verlangen naar de grote waarden van het nieuwe bewustzijn, *eenheid*, *vrijheid en liefde* (en misschien zijn er nog wel meer of zou jij er andere woorden aan geven, dat maakt niet uit), vormt het kompas. En een sterk gericht kompas is hard nodig in het leven van alle dag. De wereld waarin wij leven wordt gekenmerkt door grote tegenstellingen, die wij iedere dag ervaren. En diezelfde tegenstellingen ervaren we in onszelf. Die ervaring wordt wellicht nog sterker wanneer we besluiten tot het gaan van een levensweg gericht op bewustzijnsontwikkeling. Op dat moment gaan er als het ware twee stemmen in ons spreken, die nog sterke stem van het oude bewustzijn en de zich ontwikkelende stem van het bewustzijn van de nieuwe ziel.

Iedere dag krijgen we wel honderd keer de vraag, direct of indirect: wat wil jij? Onze wil is een krachtig instrument, zonder dit instrument zouden we niet in staat zijn om te kiezen hoe we ons leven invulling geven. Soms vergeten we echter dat het een instrument is. Door welke kracht in onszelf laten we dit instrument bespelen? Door ons aardse bewustzijn of door het zielebewustzijn? Eenpuntige gerichtheid nodigt ons uit om in die keuze consequent te zijn en ons groeiende verlangen daarin leidend te laten zijn.

Strijdloosheid

De tegenstellingen van deze wereld zullen je altijd proberen te laten kiezen voor een van beide polen. Jij mag bepalen wat goed en kwaad is en zo bepaalt iedere mens dat voor zichzelf. Hierdoor worden we als mensen vaak zonder dat we het merken in een strijd getrokken. Zoals we hiervoor al bespraken, is het onmogelijk voor het eenheidsbewustzijn van de nieuwe ziel om zich uit te drukken, laat staan te ontwikkelen, in strijd. We mogen erop vertrouwen dat, met het groeien van dit nieuwe bewustzijn, wij steeds meer inzicht zullen verkrijgen in de werkingen van deze wereld en daardoor steeds vaker bewust onpartijdig en strijdloos kunnen blijven. Niet alleen omdat we ons bewust worden dat we nog waarnemen in ‘twee zijden van dezelfde medaille’, maar ook omdat we in ieder ander een zoekende mens herkennen, zoals wijzelf.

Harmonie

Het zoeken naar evenwicht en harmonie is een streven dat diep in iedere mens verankerd is. Zolang het nieuwe bewustzijn nog niet volledig tot ontwikkeling is gekomen, wordt de mens beheerst door de tegenpolen in en buiten zichzelf. Hij roept onbewust op wat hij niet zoekt. Dit is de oorzaak van veel verdriet en lijden van de mensheid. Voor het bewustzijn van de nieuwe ziel dat in jou tot ontwikkeling komt is harmonie al realiteit. Zij staat immers in constante verbondenheid met het goddelijke. Op basis van al het bovenstaande kunnen we dus innerlijk ervaren wat harmonie betekent in al onze levensdomeinen, in al onze dagelijkse activiteiten en relaties met anderen. Door steeds bewuster ons hele leven in te richten naar die harmonie, maken we het fundament voor de ‘bouw’ van het nieuwe bewustzijn volledig.

Levende bouwstenen

Zo kan onze levenshouding iedere dag opnieuw de kernwaarden van het vierkant centraal stellen, waardoor wij een bouwsteen vormen. Zie je het voor je? Al die mensenlevens die op basis van dezelfde vier pijlers ‘een steentje bijdragen’, een levende bouwsteen zijn in het grote geheel. Daarop is de hele School van het Gouden Rozenkruis ingericht. Als een werkplaats, waarin iedere mens die dat wil kan meebouwen in groepseenheid, harmonie, strijdloosheid en eenpuntige gerichtheid.

Alle noodzakelijke structuren en organisatie die we kennen in de School hebben dezelfde vier kernwaarden van het vierkant als stevig fundament. Iedere leerling in de School – we zijn en blijven allemaal leerling in de school van het leven – streeft ernaar te getuigen van deze kernwaarden. Zo ontstaat er een krachtveld, een veld van licht en liefde, dat daadwerkelijk aansluiting kan vinden bij het grote werk dat betekenis geeft aan al het leven. Een werk zo groot, dat het ons voorstellingsvermogen ver te boven gaat: het godsplan. Allemaal zijn we uitgenodigd om, op basis van een zich steeds verder ontwikkelend bewustzijn, ons leven (en waarschijnlijk ver 'daarna') in dienst te stellen van dit godsplan en mee te bouwen aan haar realisatie.

Hoofdstuk 4

Honderd jaar School van het Gouden Rozenkruis

In de vorige hoofdstukken hebben we gesproken over de omkering naar de metgezel, de liefde. Over het symbool van het Rozenkruis, de cirkel, de punt in het midden, over de driehoek en over het vierkant, ook wel 'vierkant van bouw' genoemd. Bouwen aan het vierkant in individuele zin en samenbouwen hieraan in groepsverband. Beide zijn essentieel voor het gaan van het pad. In dit hoofdstuk vertellen we over de geschiedenis van een groep die is uitgegroeid tot de School van het Gouden Rozenkruis. Welke betekenis heeft het Gouden Rozenkruis voor de huidige zoeker die ontvankelijk is voor de eeuwige liefdestaling, voor de invloed van het licht?

De twintiger jaren van de vorige eeuw waren een tijd van vernieuwd vertrouwen in de mogelijkheden van mensen om het anders, zelfs helemaal anders te doen. Het was – na de donkere periode 1914-1918 – een tijd van het bouwen aan een nieuwe wereldorde maar ook van het 'nieuwe bouwen', de 'nieuwe beelding' en een voorzetting van 'nieuw-religieus zoeken'. Het oude had afgedaan en er waren hoge verwachtingen van het nieuwe. Twee Haarlemse broers, Jan en Wim Leene, startten hun zoektocht vanuit een christelijk religieus besef. In hun zoektocht vonden ze dit niet alleen in het kerkelijke christendom maar ze vonden ook, meer en meer, inspiratie in de esoterische kring van theosofen en wat uit deze stroming verder voortvloeide.

Het prille begin

De School van het Gouden Rozenkruis, het Lectorium Rosicrucianum, werd opgericht in 1924 als Nederlandse afdeling van het in de Verenigde Staten gevestigde Rosicrucian Fellowship van Max Heindel. '*...en dus huurden wij [Jan en Wim Leene], in 1924, met ongeveer vijftien belangstellenden een gedeelte van het pand aan*

Bakenessergracht 13 te Haarlem. Hier kon een kleine tempel worden ingericht en in het achterhuis een cursuskamer (…) het werk [kon] beginnen, dwars door alle teleurstellingen heen en er ontwikkelde zich iets wat wij thans een krachtveld noemen'.

In het vorige hoofdstuk vroegen we ons af: hoe vaak sta je op een punt in je leven even stil, kijk je om je heen en vraag je je af: wat heeft mij hier gebracht? Wat is het dat ik zoek in mijn leven en hoe bepaalt dat zoeken mijn weg? Wat drijft mij voort en waar naartoe eigenlijk?

De welhaast eeuwige zoektocht naar antwoorden op de grote levensvragen is een zoektocht naar waarheid. Het diepe verlangen naar antwoorden op levensvragen, naar de zin van het leven, is zo ook een zoektocht naar ons ware zelf. Een zoektocht, constateerden we in het vorige hoofdstuk waar samenwerking tussen individuen én groepseenheid, van belang is.

De stichters van het huidige Lectorium Rosicrucianum, de heer Jan Leene (1896-1968) en zijn broer Wim Leene (1882-1938) en later mevrouw Henny Stok-Huyser (1902-1990) die zich in 1930 bij hen voegde, begonnen niet met groots op te treden en te verkondigen dat zij wisten wat anderen niet wisten. Jan Leene beschreef hun zoektocht eerder als een die niet beantwoord werd tot zij op de juiste manier wisten 'te vragen'. Voordat het zover was, vertelt hij, bleven al hun pogingen en gebeden om de ene waarheid te mogen herkennen onbeantwoord.

Rozekruisers Genootschap

Voor de pioniers waren de vroege jaren allesbehalve gemakkelijk. In de eerste jaren waren ze op zoek naar de juiste vorm. Max Heindels kosmologie bood veel esoterische inzichten maar paste niet altijd bij de nuchterheid van alledag. Maatschappelijk zien we vanaf het begin van de jaren 1930 een wereldwijde financiële crisis en een daaropvolgende diepe economische depressie waardoor een tijd van armoede, hevige bewogenheid en sterke politieke polarisatie volgde. Tegen deze verdrukking in kreeg het werk van de broers Leene, mevrouw Stok-Huyser en Cor Damme – een ander kopstuk van het eerste uur – langzaam steeds meer vorm en inhoud. Hun vondst in de bibliotheek van het British Museum in Londen in 1935 van de oorspronkelijke geschriften van de zeventiende-eeuwse rozenkruisers (Fama fraternitatis, de Confessio fraternitatis en de Chymische Hochzeit Christiani Rosencreutz) levert hun, en de groeiende groep van aanhangers om hen heen, nieuwe inspiratie: een nieuw vierkant van bouw. In 1935 verzelfstandigt de Nederlandse tak zich tot het Rozekruisers Genootschap. Naast tijdschriften worden er boeken uitgegeven en in diverse steden tempels gesticht. In Haarlem wordt in 1937, achter de panden aan de Bakenessergracht 11-15, een hoofdtempel geopend. De broers Leene en dan vooral Wim, waren uitgesproken wars van het eveneens in die tijd sterk opkomende fascisme. Tijdens de Tweede Wereldoorlog (1940-1945), werd het werk van het Rozekruisers Genootschap onder het Duitse regime dan ook verboden. Tijdens die periode konden bijeenkomsten alleen in het geheim worden gehouden – en dat gebeurde ook.

In de tijd zijn er steeds weer nieuwe impulsen die de mensheid helpen herinneren. Men noemt deze impulsen ook wel eens 'tijdgebonden gewaden' waarvan de waarheid zich een poosje bedient. In hun zoektocht naar de bronnen van waarheid, waren de gebroeders Leene en Cor Damme – het is hiervoor al vermeld – in de bibliotheek van het British Museum gestuit op de rozenkruisersgeschriften van de zeventiende eeuw. Veel meer dan degenen die aan het einde van de negentiende eeuw begeesterd raakten door de faam van de oude rozenkruisers, zochten de broers Leene met Damme en Stok het in de diepgaande bestudering van de bronnen van de klassieke rozenkruisers.

Klassiek gedachtegoed

Die klassieke rozenkruisers dachten ruim en groots. In de schepping van wereld en mensheid ligt, zo geloofden zij, een enorme ontwikkelingsmogelijkheid besloten. De hele schepping is bezield van leven en liefde die niet bedoeld is om te kristalliseren maar om in een voortdurend stromen te evolueren. De ware, door God

bedoelde mens is niet dat fysieke lichaam van vlees en bloed, niet die sterfelijke grootheid waar hij zichzelf dikwijls voor houdt. In zijn diepste wezen ligt als een onbekende en nog puur abstracte beeltenis de onsterfelijke mens (die goddelijk en dus liefde is) geëtst. Wachtend op een mensenziel die zich verlangend naar deze beeltenis toekeert om hem te leren kennen en te openbaren (te leven) in de tijd.

De klassieke rozenkruisers baseerden zich op de gnostiek-hermetische filosofie die als een spirituele schat gevonden kon worden in de Egyptische, joodse en Griekse smeltkroes van het begin van onze jaartelling. Dit gedachtegoed introduceerden de rozenkruisers in de westerse wereld in het begin van de zeventiende eeuw door de publicatie van de Rozenkruismanifesten. Zij waren natuurlijk niet de eersten of enigen die over deze ideeën spraken; ze maakten deel uit van een constante stroom van spirituele impulsen. Impulsen die soms via 'bewegingen' of groepen flinke invloed hadden, zoals de kathaarse broederschap, soms via mystici zoals Meister Eckhart of Ruusbroeck, soms via opzienbarende denkers zoals Giordano Bruno en Marcello Ficino, of via kunstenaars als Dante, Jeroen Bosch en Leonardo da Vinci. De impuls van de rozenkruisers in de zeventiende eeuw heeft in alle eeuwen daarna en tot op heden, mensen geïnspireerd. We vinden dit terug in de muziek van Bach, Mozart en Satie, in het werk van Jacob Boehme, Helena Blavatsky, Rudolf Steiner en de oprichters van de School van het Gouden Rozenkruis.

Nieuwe ontwikkeling(en)

Na de oorlog wordt het werk niet alleen met nieuw elan opgepakt maar krijgt de School van het Gouden Rozenkruis ook zijn definitieve vorm, als zevenvoudig geopenbaarde geestesschool. Het meest pregnant is dat terug te vinden in het boek Dei Gloria Intacta dat in 1946 verschijnt. De ondertitel van het boek, 'het christelijke inwijdingsmysterie van het heilige Rozenkruis voor de nieuwe eeuw', geeft aan welke weg er gekozen wordt. Jan Leene neemt bij de verdere uitbouw van de geestesschool in de jaren 1950 als publicist de naam J. van
Rijckenborgh aan en Henny Stok de naam Catharose de Petri.

De oude esoterische en occulte inslag verdwijnt naar de achtergrond. Er is immers een nieuwe tijd aangebroken en het besef dringt door dat we aan de vooravond van de Aquariustijd staan met nieuwe mogelijkheden, waarin voor iedere zoeker een innerlijk weg, 'een zevenvoudig pad' in het verschiet ligt.

Als de inspiratie van deze grondleggers en de toenmalige gemeenschap oppervlakkig was geweest en deze niet geworteld was in een diep spiritueel verlangen, zouden er in de periode tot 1946 genoeg redenen zijn geweest om op te geven. In plaats daarvan groeit het besef dat er sprake is van een opeenvolging van gnostieke broederschappen, die de fakkel dragen van een waarachtig streven naar de oorspronkelijke bron van religie en naar wedergeboorte van de ziel. Tal van ontwikkelingen waren hierbij van groot belang, waarvan we er drie noemen:

Gnostieke bronnen

Rond 1946 werden in Nag Hammadi (Egypte) een groot aantal papyri gevonden met teksten uit het vroege christendom. Deze zogenaamde gnostieke geschriften bleken ook voor het moderne Rozenkruis van groot belang. Het onderstreepte dat wat in het oerchristendom het uitgangspunt was: dat in elk mens een goddelijke kern aanwezig is. Deze lichtvonk, roos van het hart, kan tot ontwikkeling gebracht worden en biedt dan de mogelijkheid om weer terug te keren tot zijn goddelijke oorsprong. De vondst van Nag Hammadi gaf na verloop van tijd een verdere verdieping en verfijning aan eerder opgedane esoterische inzichten. Rond 1900, had de Britse classicus G.R.S. Mead de op dat moment vooral oosters gerichte Theosofische Vereniging al op het spoor gebracht van westerse christelijke, hermetische en gnostieke bronnen. Ook het christendom kende zo zijn 'geheime leer' en inwijdingsweg.

Katharen

Een tweede ontwikkeling is het vinden van aanknopingspunten met het middeleeuwse katharisme (11^{e}-13^{e} eeuw), dat net als het gnosticisme uit de eerste eeuwen van onze jaartelling, uitgaat van twee natuurorden en de mogelijkheid voor elk mens om de

vergankelijke natuur te verlaten en terug te keren naar de oorsprong. In een toespraak van Jan van Rijckenborgh wordt verslag gedaan van een reis met Catharose de Petri naar Albi (Frankrijk) en hun (latere) ontmoeting met Antonin Gadal, de schatbewaarder van het kathaarse erfgoed van de grotten van Ussat en van de kathaarse burcht de Montségur, een van de laatste bolwerken van kathaarse parfaits.

> *Wij gingen, als door een innerlijke stem gedreven, naar Albi, via Toulouse. Toen we daar aankwamen met het treintje, hadden we de sensatie alsof we op bekend terrein waren gekomen en we liepen regelrecht op ons doel af: een heel oud gebouw, rechts van de grote kathedraal gelegen, aan de hoge oever van de Tarn. Het oude gebouw, nu een gemeentelijk museum annex rozentuin, vroeger een bisschoppelijk paleis en dáárvoor een nederzetting van de oude katharen.*
> *In het gebouw aangekomen voelden we ons thuis (…) en toen we daar enige tijd gezeten hadden, daalde de rust en de vrede en de genade van die overoude tijden op ons neer en zagen we door het geopende zielevenster beiden de weg die voor ons lag tot in de finesses. Nimmer tevoren hadden wij een dergelijk heilig moment beleefd.*

Verbondenheid

Als derde ontwikkeling kan genoemd worden dat onze wereld steeds kleiner werd en de verschillende leefwerelden steeds meer met elkaar verbonden raakten. De oosterse en westerse wereld komen steeds meer met elkaar in aanraking. Er komen ook steeds meer mogelijkheden om kennis te maken met andere levensleren en levenswijsheden. De bronnen van oude religieuze tradities en wereldbeschouwingen raken – in vertaling – steeds wijder verbreid. Voor de fijnproever is duidelijk dat deze wijsheid een onderdeel vormt van een universele leer en uit één bron voortkomt: de onpersoonlijke en universele liefde.
Deze universele liefde – het vuur van de liefde Gods – is een kracht die in ons neer kan dalen als de 'andere', de lichtvonk in ons, de boventoon voert over het ego, het kan de betrokkene op het juiste moment van dienst zijn. Het wordt beschreven in de hermetische geschriften, het klinkt door in de getuigenissen van de mystici. De grote wereldleraren als Boeddha, Lao Zi en Jezus Christus getuigen ervan. Het herstel van de harmonie van het geopenbaarde is slechts mogelijk door toegepaste liefde. We moeten *eerst keren tot de zijde van het licht, om dan, vanuit het licht, vanuit het vuur, vanuit de universele liefde dienstbaar te kunnen zijn*, kunnen we lezen we in De Egyptische Oergnosis deel 1.

Jan van Rijckenborgh en Catharose de Petri verklaren steeds vanuit een andere invalshoek van de universele leer, in conferenties en boeken de leringen die ons als mensheid begeleiden om tot een terugkeer te komen. Zij putten uit 'De Stem van de Stilte' van mevrouw Blavatsky, de Chinese gnosis, de Egyptische gnosis en geven deze leringen als handreikingen aan de leerlingen/zoekers die het pad willen gaan.

Groepseenheid

De ontwikkeling van een afdeling van de Rosicrucian Fellowship in 1924 tot de zevenvoudige geestesschool, het Lectorium Rosicrucianum heeft velen geïnspireerd en talloos velen op het pad geholpen. In belangrijke mate omdat het een samenwerking is tussen zoekers die, hoewel ieder voor zich het pad gaat, elkaar in belangrijke mate ook tot steun zijn. Samen brengen zij een krachtveld (mede) tot stand. Een krachtveld dat groter en sterker is dan zijzelf. Naast het gaan van het individuele pad, het samen kunnen optrekken in een groep, is er nog een derde factor die dit krachtveld constitueert: de alomtegenwoordige en onpersoonlijke liefdekracht, het vuur van de universele liefde, die dit proces begeleidt en versterkt.

In deze wereld, de wereld van de tijd, beweegt alles zich tussen een begin, groei en verval en een einde. In de andere wereld, de wereld van de niet-tijd, is er groei, maar komt er geen einde aan deze groei. Er is een voortdurende ontwikkeling. Het is deze boodschap die de Internationale School van het Gouden Rozenkruis vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw over vier continenten, voor wie het horen wil, brengt. Naast onze gewone natuur is er een goddelijke natuur, de statica. Statisch niet in de zin dat het stil staat maar van een voortdurende ontwikkeling is, een ontwikkeling zonder einde.

Aquariusperiode

Er is een voortdurend goddelijk bemoeien met de mens in de zin van een roepende en aantrekkende kracht enerzijds en een voortstuwende en stimulerende kracht anderzijds. Door dit bemoeien is de mens een nieuwe periode binnengegaan, de Aquariusperiode. Om dat gegeven te markeren, heeft de school van het Rozenkruis in het begin van de jaren 1960 vijf zogenaamde Aquariusconferenties in diverse Europese landen gehouden. De grootmeesters Jan van Rijckenborgh en Catharose de Petri maakten in deze conferenties duidelijk dat *in een tijdsbestek van een aantal jaren de mensheid van aanzien zal veranderen*. En dat *een nieuw interkosmisch stralingsveld onze wereld omvat houdt en inmiddels voldoende intensiteit en spankracht verkregen heeft om merkbare, zichtbare, aantoonbare werkingen tot stand te brengen*.

Andermaal blijken Van Rijckenborgh en De Petri de tijdgeest heel goed en nog voor het zich daadwerkelijk ging uitdrukken, te kennen. Vanaf het midden van de jaren 1960 wordt de westerse wereld wakker en zochten diverse groepen – studenten, hippies, wetenschappers – een uitweg uit het materialisme dat tot dan toe de leidende impuls was. Het is weer een nieuwe uiting van de eerdergenoemde tijdgebonden gewaden, impulsen om tot herkenning te komen van onze ware opdracht. Dat uit zich ook in allerlei wereldse verschijningsvormen zoals 'puur naar de natuur' van de hippies, het Rapport van Rome (Grenzen aan de groei), en het streven naar autonomie. Het zijn uitingen die ons behoeden om te kristalliseren en voor de goede verstaander zijn ze de impuls om in een voortdurend stromen van de universele liefde – in elk geval proberen – te evolueren.

De bedoeling immers van deze Aquariusperiode is dat de ware mens werkelijk zijn of haar opstanding gaat beleven. De krachten van de schijnstructuren in de persoonlijkheid, het ego, zullen hiermee afgebroken gaan worden. En dit gebeurt ook weer niet alleen in het kleine persoonlijke, maar ook in de maatschappelijke structuren die gebouwd zijn vanuit het ego. Deze structuren zullen zichzelf steeds minder kunnen handhaven onder de opbrekende nieuwe kosmische invloed. De achterliggende reden is echter de goddelijke liefde.

Het principe van de vrijheid

Deze ontwikkeling zal niet ingaan tegen het principe van de vrijheid. Ieder mens is de vrijheid gegeven om het tijdelijke en het op zichzelf gerichte te volgen of het eeuwige ware zelf. De mens is geroepen om zichzelf te bevrijden van de tijdelijke belemmering. Door allerlei ontwikkelingen – zoals we ook in het eerste hoofdstuk gelezen hebben – raakt de mens in een 'perfecte storm' zijn houvast kwijt en realiseren zich steeds meer mensen dat zij in wezen op een vreemde plaats zijn terechtgekomen en om zich heen kijkend, luisterend naar zichzelf en de omgeving en niet weten hoe het verder moet. En dan langzaam gaan begrijpen dat dit signaal aanzet – aan moet zetten – tot een keuze voor het zoeken naar het eeuwige. Dan kan de impuls ervaren worden die uitgaat van het licht en die versterkt en vertaald wordt door een reeks van zuster- en broederschappen in verleden en heden, met de boodschap: *kom terug*. Kom terug naar de wereld van de eeuwigheid, naar de wereld van de eeuwige wording.

De School van het Gouden Rozenkruis is zo'n hulp en zo zijn er nog vele andere initiatieven tot hulp vanuit de eeuwigheid in de tijd ingedaald en deze zullen ook blijven indalen.

Hoofdstuk 5

Wat is de essentie van een geestesschool?

Wat is het Rozenkruis? Is het een godsdienstige, een religieuze, een filosofische of een gnostische, een esoterische, een mystieke beweging? Is het een verheffingsgedachte? Geesteswetenschap? Pansofie? Alchemie? Is het een westerse, christelijke variant van het boeddhisme? Een zoeken naar verlichting? Willen ook wij, net zoals boeddhisten, de cirkelgang van leven en dood trachten te ontstijgen, waarbij karma gecreëerd en ingelost wordt net zolang tot er voldoende bewustzijn is ontstaan en het moment van de verlichting zich uiteindelijk aandient? Is het dit allemaal tegelijk of niets van dat alles? Iets er tussenin? Wat is het Rozenkruis in essentie?

Dat wat de Geestesschool van het Gouden Rozenkruis in essentie is, dat wat het Rozenkruis in de toekomende tijd zou kunnen betekenen voor de mensheid, laat zich misschien het best invoelen als we het proberen te bekijken vanuit het gezichtspunt *van* die mensheid. Een zoektocht dus naar de essentie van de *mensheid*, waar wij een onderdeel van zijn, deel van uitmaken. Een zoektocht naar het ontstaan en de ontwikkeling van ons 'mens-zijn', van ons 'menselijke-bewust-zijn'.

Wat is dit menselijke bewustzijn? Waar komt dit menselijke bewust-zijn vandaan? Waar was, *wat* was de mens, het menselijke bewustzijn voor, of ten tijde van het ontstaan van ruimte-tijd en materie, het ontstaan van universa, de sterren en planeten van ons melkweg-stelsel?

Waar komt bewustzijn vandaan?
Sinds Einstein weten we dat massa/ materie gezien kan worden als een vorm van energie. De wetenschap gaat ervan uit dat de ruimte-tijd en de materie zich vormden in een Big Bang. Eerst was er alleen energie, oneindig hoogenergetische trilling, elektromagnetische

straling en dergelijke. Vanuit deze hoogenergetische staat vormde zich de materie. Je zou het een vertraging van het trillingsgetal kunnen noemen. Was er in die hoogenergetische staat al sprake van bewustzijn? Was er überhaupt planmatigheid in het ontstaan van ruimte-tijd en materie? Alles lijkt zich te bewegen in de richting van een steeds lagere staat van energie. Als dat allemaal de bedoeling is; wat is dan het doel van dit alles, waarom dan, en van wie of wat?

Er zijn vele universa. Ons melkwegstelsel is één zo'n universum. De zon is een ster in dit melkwegstelsel. De aarde is uit de zon. De aarde was aanvankelijk samen met de maan één vurige bal van grote hitte. Maar die maan-aarde splitste zich in aarde en maan. Dat verklaart waarom ze nog steeds als één systeem om elkaar heen draaien en wij altijd dezelfde kant van de maan zien. Aarde en maan begonnen los van elkaar af te koelen tot een lager energetisch niveau en kregen een oppervlak van vaste stof. Er ontstond leven op het aardoppervlak; naar men aanneemt als eerste in de zee. In dit leven was bewustzijn, dat zich ontwikkelde tot het huidige niveau dat we het menselijke bewustzijn plegen te noemen. Wij zijn uit de aarde, en dus uit de zon, en dus uit het multiversum, en dus uit de oerknal ontstaan.

Bestonden dit leven en het daarmee verbonden bewustzijn vanaf de aanvang? Of zijn zij geworden uit de materie? Zijn wij ons brein? Is *alles* bewustzijn en is er geen dualiteit tussen geest en materie? Was dit bewustzijn vanaf de aanvang aanwezig en verbond het zich slechts met de materie; ging het er als het ware in wonen?

Een individueel en een collectief bewustzijn

Hoe het ook zij, zoals wij dat beleven, is ons individuele bewustzijn verbonden met het biologische lichaam van een particuliere mens. Als individueel bewustzijn staan we echter niet los van onze omgeving. We komen voort uit een biologisch en cultureel verleden. Ik ben me er als individu echter maar zeer ten dele van bewust wat jij met jouw bewustzijn ervaart, laat staan dat er in mij sprake is van een universeel-bewustzijn, een al-bewustzijn. Je zou kunnen stellen dat het oorspronkelijke albewustzijn is ingedaald, inwonend is geworden in de individuele mens en zo tot een afgescheidenheidsbewustzijn geworden is.

Mijn waarneming, mijn denken en invoelen kennen hun beperkingen. De levenskracht waarmee onze biologische verschijning gezegend is, de behoeften van het lichaam, de emoties, de hormonen die het motiveren tot handeling, zijn bovendien van voorbijgaande aard. Het lichaam veroudert en sterft.

Wanneer je de mensheid echter als een eenheid, als een samenhangend geheel beschouwt, zou je met Jung kunnen zeggen, dan moet er ook sprake zijn van een collectief menselijk bewustzijn, waar alle menselijke wezens deel aan hebben en uit leven. In de loop der tijd maakt de mensheid vele ervaringen door. De optelsom van deze menselijke gewaarwordingen, binnen dit collectieve menselijke ontwikkelingsveld, zouden we de voortgaande ontwikkeling van het bewustzijn, de bewust*wording* van de mensheid kunnen noemen.

In het collectieve menselijke bewustzijn vindt ontegenzeggelijk een ontwikkeling plaats, maar of er daarbinnen sprake is van een voortgaande evolutie valt nog te bezien. Met alles wat er in de wereld gebeurt en gebeurd is, krijgt je ook wel eens het gevoel dat we onvermijdelijk steeds weer tot ons uitgangspunt worden teruggevoerd. Wat doet de mensheid zichzelf, het milieu, de planten en dieren waarmee we de aarde delen niet aan? Ook daarin is bewustzijn. En alleen al daarom zou de mensheid tot bewustwording moeten komen van haar plaats en taak en verantwoordelijkheid in de grote ontwikkeling van het universum.

Maar hoezeer we ook onze collectieve kennis van het universum, van onze psychologische binnenwerelden, onze gevoelservaringen, onze levenskracht en daadkracht uitbreiden; nooit komen we voorbij de onvermijdelijke grens van het menselijkerwijs haalbare. En onvermijdelijk is het tenslotte *allemaal* van voorbijgaande aard; één grote cirkelgang van leven en dood en dat geldt op het niveau van de mensheid, van de aarde, en zelfs voor zonnestelsels en universa; tijd is een relatief begrip. Desalniettemin is dit beperkte vergankelijke

afgescheidenheidsbewustzijn van de mens voortgekomen uit de bronnen van het universum.

De ongeschapen oorzaak van het Al
Een van de definities van God is: de ongeschapen oorzaak van het Al. Er wordt ook wel gesteld dat God het Al uit zichzelf deed voortkomen en in zichzelf besloten houdt. De goddelijke geest, God, staat dan model voor het allerhoogste, creatieve, dus scheppende bewustzijnsprincipe, de oorspronkelijke geest van een zich ontwikkelend universum, als wording uit wording uit wording. Het beeld van de godheid die zichzelf bewust wordt, zichzelf leert kennen in de veelvuldigheid. Een Al-bewust-zijn, een goddelijk leven dat zich oneindig splitst, indaalt, differentieert, individualiseert, dat zich van zichzelf bewust wordt in, en door zijn schepping, in, en door de mens, de mensheid.

De creatie van de individuele mens is in al zijn veelvuldigheid niet het doel, maar het middel tot bewustwording van het Al, het cumulatief goddelijke, het allerhoogste, allergrootste, alvervullende geestelijke principe. In ons rust als een vonk van het allerhoogste geestelijke principe de volheid. En in die zin, en alleen in die zin, zijn wij allen deel van het goddelijke bewustzijn.

'Geest uit verbeelding'
We zullen begrijpen dat dit goddelijke albewustzijn ons menselijke begripsvermogen verre te boven gaat. Hoe zou je jezelf ooit kunnen verhouden tot, je richten tot, terugkeren tot, op kunnen gaan in dat alomvattende, allerhoogste principe? Die goddelijke volheid van geest denkbaar, voelbaar, mindful, intuïtief, spiritueel of gnostiek sensitief waarneembaar maken, in welke vorm dan ook? Hoe dit te doen als individuele mens? Gaat dit niet voorbij de grenzen van het menselijk haalbare?

Kunnen we dan misschien *collectief*, als mens*heid*, die kloof overbruggen? En wat is daarin dan nog de rol van de individuele mens die wij zijn?

Als wij daar ook maar iets zinnigs over willen zeggen, heeft het geen enkele zin hier je cognitieve begripsvermogen aan te spreken. Het gaat ons verstand verre te boven. De volheid, God, het allerhoogste geestelijke principe, gaat hier ver aan voorbij. Wat is binnen dit alles de rol die de Geestesschool van het Gouden Rozenkruis voor zich ziet weggelegd?

Valentinus, een beroemde gnosticus uit de tweede eeuw, sprak van 'Geest uit verbeelding'. '*Spirituale ex imaginatione'*. We willen graag tot je verbeelding spreken. Wanneer wij hieronder zullen citeren uit de Egyptische wijsheidsleer, waarop de uit Alexandrië in Egypte afkomstige Valentinus zich baseerde, willen wij de hulp inroepen van je verbeeldingskracht.

In de Tabula Smaragdina van Hermes Trismegistos staat geschreven:

> *Scheidt liefdevol, en met groot inzicht en wijsheid,*
> *de aarde van het vuur,*
> *het fijn-gewevene van wat hard, dicht en gestold is.*
> *Van de aarde stijgt het op tot de hemel,*
> *en daalt het vandaar weer af tot de aarde;*
> *en neemt daarbij tot zich de kracht van het geen boven is,*
> *en die van hetgeen beneden is.*
>
> *Zo zult u de glorie van de gehele wereld bezitten,*
> *en daardoor zal alle duisternis van u vluchten.*
>
> Hier spreekt geen theoloog, geen natuurwetenschapper; hier spreekt een grote wijze, geestelijke waarheid in zeer poëtische beelden. Geest uit verbeelding.

Bewustwording van het allerhoogste geestelijke principe
Stel je voor: de lichtstraling van het allerhoogste geestelijke principe denkbaar en invoelbaar, als een stralend licht, dat het licht van de zon verbleken doet, dat, zoals de reflectie van de maan flets afsteekt bij het licht van de zon. In vergelijking daarmee is zelfs de glans van de zon maar een zwakke afschaduwing. En voeg daar

voor alle zekerheid nog wat stralingskracht en helderheid aan toe. Dan heb je nog altijd maar een zwak en ontoereikend beeld van de potentiële lichtstraling van de vonk van het geestelijke principe in ons, van het goddelijke albewustzijn. Als wij ons vanuit ons hart, vanuit de geestvonk, tot dit goddelijke principe, tot dat Licht richten, individueel, of nog beter, collectief, dan doet dit ons hart en ons collectieve geestelijke bewustzijn zich verheffen tot de bewustwording van dit allerhoogste geestelijke principe. Opgang tot die geestelijke hoogvlakten vindt altijd plaats door daar met hart en ziel op gericht te zijn. Dat kan bijvoorbeeld door de universaliteit te zoeken in de diversiteit ('*uni-versa*' – richting de eenheid bewegend), door de eenheid te vinden in onszelf en daarmee de verbinding met de ander, tot bewustwording.

> *Van de aarde stijgt het op tot de hemel,*
> *en daalt het vandaar weer af tot de aarde;*
> *en neemt daarbij tot zich de kracht van hetgeen boven is,*
> *en die van hetgeen beneden is.*

Zie je in je verbeelding deze verticale zuil van overweldigend Licht voor je? Kun je voor je zien hoe, vanuit de polariteit tussen het hemelse en het aardse in deze lichtkolom een ontvonking plaatsvindt? Door daar bij voortduring ontvankelijk voor te zijn, ruimte voor te maken in je leven, vormt zich een gouden lichtzuil, uit het hart waarvan dan ook in horizontale richting eveneens een gouden lichtstraling uit gaat. Zo vormt zich, zo zien we voor ons, een stralend openbloeiende roos, een stralend gouden kruis van licht.

Dit is wat er gebeurt in het hart van de aardse mens. En als het gebeurt, dan kan het niet anders of deze aardse mens zal dit licht weer uitstralen in zijn of haar omgeving. En als die mens zich met een groep van gelijkgestemden samenvoegt, dan gebeurt dit ook in het hart van het collectief. Dát symboliseert het Gouden Rozenkruis.

Maar het is een behoorlijke opgave hier bij voortduring op gericht te zijn, daartoe de sereniteit in jezelf te vinden, en vooral om deze vast te houden in een wereld die onverminderd doordraait en om

aandacht schreeuwt. Juist daarom is de steun die gelijkgestemden elkaar in het gaan van dit proces kunnen bieden van doorslaggevend belang. Rozenkruisers komen daarom graag en vaak tezamen. We gebruiken woorden, muziek en stilte om ons te richten op het hoogste principe denkbaar, tot het denken verstilt en wordt tot bezieling die leidt tot vergeestelijking.

Dit is wat rozenkruisers proberen te doen in hun centra en in hun tempels. Van geestvuur stralende zielen kunnen niet anders dan zich samenvoegen, ook in de fysieke ruimte. We komen regelmatig bij elkaar in onze brandpunten, zoals we dat noemen, opdat iedereen kan delen in ieders stralingskracht die zich van binnenuit wil declareren, vanuit de geestvonk, als brandpunt in de individuele mens, in onze tempels, waarin wij deze tot een gezamenlijk brandpunt samenvoegen. Wij dragen hieraan allemaal onze eigen persoonlijke, unieke klankkleur bij. En ieder die daarvoor openstaat, daar van binnenuit naar verlangt kan delen in deze volheid van vuurkracht, die zich uit in een procesmatige verandering, een verheffing van het bewustzijn, tot boven de grenzen van het materiële. Door in onszelf in te keren, af te dalen tot de geestvonk in het hart, die alles en allen verbindt, door collectief daartoe het innerlijke vuur vrij te maken, en door in dit vuur het fijn-gewevene, zowel innerlijk als collectief, in de meest letterlijke zin fysieke ruimte te bieden, elkaar in dat ontwikkelingsveld energetisch steeds verder op te trekken, te verheffen tot steeds grotere hoogten. Bijbels uitgedrukt: op te gaan van heerlijkheid tot heerlijkheid.

Dat is het doel van geestesscholing!
Ons doel, hier in ons aardse bestaan, is bewustwording, van onszelf en van de ander; het zoeken naar verbinding met de ander, maar vooral bewustwording van, en verbinding met het gans Andere. Het hemelse te leren scheiden van het aardse; het subtiele, geestelijke principe, het vuur, het fijn-gewevene te leren scheiden van wat hard, dicht en gestold in ons is. Zodat wij ons in dit vuur mogen verheffen, als mens en daarmee als de mensheid waar wij deel van uitmaken, de optelsom van alle menselijke gewaarwordingen, het collectieve menselijke ontwikkelingsveld, de voortgaande

ontwikkeling van het collectieve bewustzijn, de bewust*wording* van de mensheid. We hebben ons er honderd jaar op voorbereid om dit ontwikkelingsperspectief voor de mensheid zo breed mogelijk bekend te maken en beschikbaar te stellen.

In uiteindelijke zin gaat het om de verheffing, de vergeestelijking van de gehele mensheid. Om het omvormen, het transfigureren van de mens die wij nu zijn, tot bewustwording, tot opgang tot het hogere. Rozenkruisers willen die mensheidsontwikkeling ondersteunen. De komende honderd jaar en nog lang daarna.

Rozenkruis pers
uitgeverij voor levende spiritualiteit

ISBN 9789067325073